

Develop a structural model of happiness of mothers with children with intellectual disabilities based on psychological capital with the mediation of cognitive flexibility and emotional regulation

Mahrokh Gharati¹ , Liela Kashani Vahid² , Maryam Asaseh³

1. Ph.D Candidate in Psychology and Exceptional Children Education, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Mahrokh.gharati@gmail.com
2. Assistant Professor, Department of Exceptional Child Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: lkashanimoradi@gmail.com
3. Assistant Professor, Department of Exceptional Child Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Maryam.asaseh@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:

Received 22 November 2023

Received in revised form 22 December 2023

Accepted 23 January 2024

Published Online 20 March 2024

Keywords:

happiness,
intellectual disabilities,
psychological capital,
emotion regulation

ABSTRACT

Background: The birth and presence of a child with intellectual disability in families will lead to different types of emotional and cognitive reactions. Therefore, some of the mother's of such children do not have flexible thinking and as a result the ability of operation in unpalatable condition becomes more difficult and they can not manage there emotion in such conditions easily. Also, these mothers suffer more tensions due to the lack of high psychological capital.

Aims: The aim of this research was to develop a structural model of happiness of mothers with children with intellectual disabilities based on psychological capital with the mediation of Emotion Regulation

Methods: The present research was descriptive, of correlation and structural equations type.. The statistical population of this research included mothers with children with intellectual disabilities who have a file in Tehran's special education organization (Tehran's exceptional schools, academic year 1401-1400).. by considering the possibility of drop off, of samples, the sample size in the present study was also considered to be 300 people from Tehran. The sampling method used is also called availability. Oxford happiness questionnaire (Argyle, 2005), psychological resource questionnaire (Luthans Et all, 2007), and Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (Garnefski & Kraaij, 2006) were used to collect data. Data were analyzed using Pearson correlation tests using SPSS version 25 software and structural equation modeling using Amos version 8.8 software.

Results: results showed that happiness based on psychological resources of mothers who have children with intellectual issues (through Emotion Regulation) has indirect effect ($P= 0/000$). About 77% of the mentioned relationship is explained by the effect of psychological resources on happiness through flexibility ($P= 0/020$).

Conclusion: It seems that considering that mothers with children with mental disabilities are less flexible in dealing with issues and problems and use less compromise strategies, and can hardly accept issues and problems, therefore It is better to conduct extensive research with more samples in these familie.

Citation: Gharati, M., Kashani Vahid, L., & Asaseh, M. (2024). Develop a structural model of happiness of mothers with children with intellectual disabilities based on psychological capital with the mediation of cognitive flexibility and emotional regulation. *Journal of Psychological Science*, 23(133), 251-266. [10.52547/JPS.23.133.251](https://doi.org/10.52547/JPS.23.133.251)

Journal of Psychological Science, Vol. 23, No. 133, 2024

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.23.133.251](https://doi.org/10.52547/JPS.23.133.251)

✉ **Corresponding Author:** Liela Kashani Vahid, Assistant Professor, Department of Exceptional Child Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: lkashanimoradi@gmail.com, Tel: (+98) 9127165374

Extended Abstract

Introduction

The birth and presence of a child with intellectual disability in families will lead to different types of emotional and cognitive reactions. Today and in a world where stress-causing factors are increasing daily in human life, as a result, people experience more anxiety, which has a negative effect on a personal performance and causes a decrease in satisfaction and happiness (Johnson and Oland, 2017; Myers. and Diener, 2018). One of the most important features that makes a person adapt in difficult situations and increase the quality of life is psychological resource (Etikarina, 2018; Kahn and Gadanesech, 2019). Having high psychological resource, in addition to coping with stressful situations, enables person to be less effective by daily stressful situations, as a result, such people have more happiness and psychological health (Dato and Valdez, 2016). Cognitive flexibility focuses on improving memory, attention, behavior and reaction to internal and external changes (Anker and Han, 2015), which often results in a decline in cognitive skills, especially memory, with age (Karan, 2018). Now, according to the researches that have been done in this field (Purakbaran, Mehrabi, Zareeti, Timourzadeh, Dehghanzadeh, 2013; Rostami, Jabari, and Mojawar, 2016; Sheikh-ul-Islami, Mohammadi, and Ismaili Qomi, 2015; Krivand, Guderzi and Ghaffari, 2015; Faridouni, Heydari, Saadi, Ehtshamzadeh, Pasha, 2020; Guderzi et al., 2018; Dickstein et al., 2007) and the positivist approach considers its ultimate goal to identify methods that lead to human well-being and happiness (Sheldon and Libomirski, 2019). Also Cognitive emotion regulation strategies are cognitive responses to emotion-provoking events that consciously and unconsciously try to adjust the emotional experiences of the person and the event (Evers, 2018). In other words, the cognitive regulation of emotion refers to the cognitive method of modulating and managing the input of emotion-inducing information (Rottenberg & Gross, 2007). Therefore, the purpose of this research was to develop a structural model of happiness of mothers with children with intellectual disabilities

based on psychological resource with the mediation of emotion regulation.

Method

The method of the present study is applied in terms of purpose and in terms of descriptive nature, and is based on structural equation modeling method. The statistical population of this research was made up of all mother's who have children with intellectual disability which has records in exceptional education and training organization. According that the minimum size of sample required in structural equation modeling is 200 (Homan, 2013), by considering the possibility of drop off, of samples, the sample size in the present study was also considered to be 300 people from Tehran. The sampling method used is also called availability. Scales for entering to study of diagnosis of intellectual disability based on diagnostic and statistical guidelines for mental disorders (based on inclusion in the children's file), completion of the consent form to participate in the research, being a resident of Tehran, exclusion criteria for the incompleteness of the questionnaire and unwillingness to cooperate with the researcher. A reference letter for conducting study for exceptional education and training organization of country was received from Tehran University. After entering the organization and holding a briefing meeting with the officials, 300 people were selected from among all the children with intellectual disabilities covered by the Exceptional Education and training Organization, and then they were given the Oxford Happiness, Psychological resources, and Emotion Regulation questionnaires were placed personally, and the necessary explanations were provided regarding the objectives of the research, its implementation method and how to complete the questionnaire. And finally, while appreciating the mothers' participation, the distributed questionnaires were collected by face-to-face visits and the obtained information was analyzed, discussed and concluded.

Results

The participants of the current research participated in this study in the age range of 23 to 50, so that at the time of data collection, the youngest participant was 23 years old and the oldest was 50 years old. However, the majority of the participants were in the young age range and the average age of the participants was 35.94 years ($M = 35.94$, $SD = 6.89$). Regarding the indirect relationship between happiness and psychological resource with the mediation of flexibility, it was found that the maximum and minimum limits of the non-standard estimates are respectively 0.174 and 0.316. Therefore, since zero is not in the mentioned range, the indirect relationship was significant. In other

words, hypothesis 3 based on the indirect and significant relationship between psychological resource and happiness was confirmed through flexibility. In addition, by taking into account the calculated variance inclusion value ($|VAF| = 0.772$), it can be stated that in the mentioned relationship, about 77% of the effect of psychological resources on happiness is explained through flexibility. According to the general rule, if the absolute value of variance inclusion is between 0.2 and 0.8 ($|VAF| \geq 0.08$), it can be said that we are dealing with moderate mediation (Ramaya et al., 2018; Cohen, 1988). Based on this result, it can be stated that in the above-mentioned relationship, the happened mediation is average and close to great.

Table 1. The fit indices of the measurement model

Fit index	Fit criteria*	The values obtained from the measurement model		
		Acceptable fit	A good fit	Great fit
Normalized or relative chi-square (CMIN/df)	5 > Statistics ($p > 0.05$)	3 > Statistics ($p > 0.05$)	2 > Statistics ($p > 0.05$)	The fit of the present research model
The second root of the mean square of the estimation error (RMSEA)	0.1 > Statistics	0.08 > Statistics	0.06 > Statistics	3.035 ($p < 0.001$)
Root Mean Squared Standardized Residual (SRMR)	0.1 > Statistics	0.09 > Statistics	0.008 > Statistics	0.082
Good fit index (GFI)	0.8 < Statistics	0.93 < Statistics	0.95 < Statistics	0.074
Adjusted goodness of fit index (AGFI)	0.8 < Statistics	0.9 < Statistics	0.95 < Statistics	0.883
Normalized fit index (NFI)	0.8 < Statistics	0.9 < Statistics	0.95 < Statistics	0.846
Comparative fit index (CFI)	0.8 < Statistics	0.9 < Statistics	0.95 < Statistics	0.872
Tucker-Lewis index (TLI)	0.8 < Statistics	0.85 < Statistics	0.9 < Statistics	0.910
Increased fit index (IFI)	0.8 < Statistics	0.9 < Statistics	0.95 < Statistics	0.894
Parsimonious normalized fit index (PGFI)	0.5 < Statistics	0.6 < Statistics	0.65 < Statistics	0.911
The index of brevity and goodness of fit (PGFI)	0.5 < Statistics	0.6 < Statistics	0.65 < Statistics	0.740
parsimonious adaptive fit index (PCFI)	0.5 < Statistics	0.6 < Statistics	0.65 < Statistics	0.674
				0.772

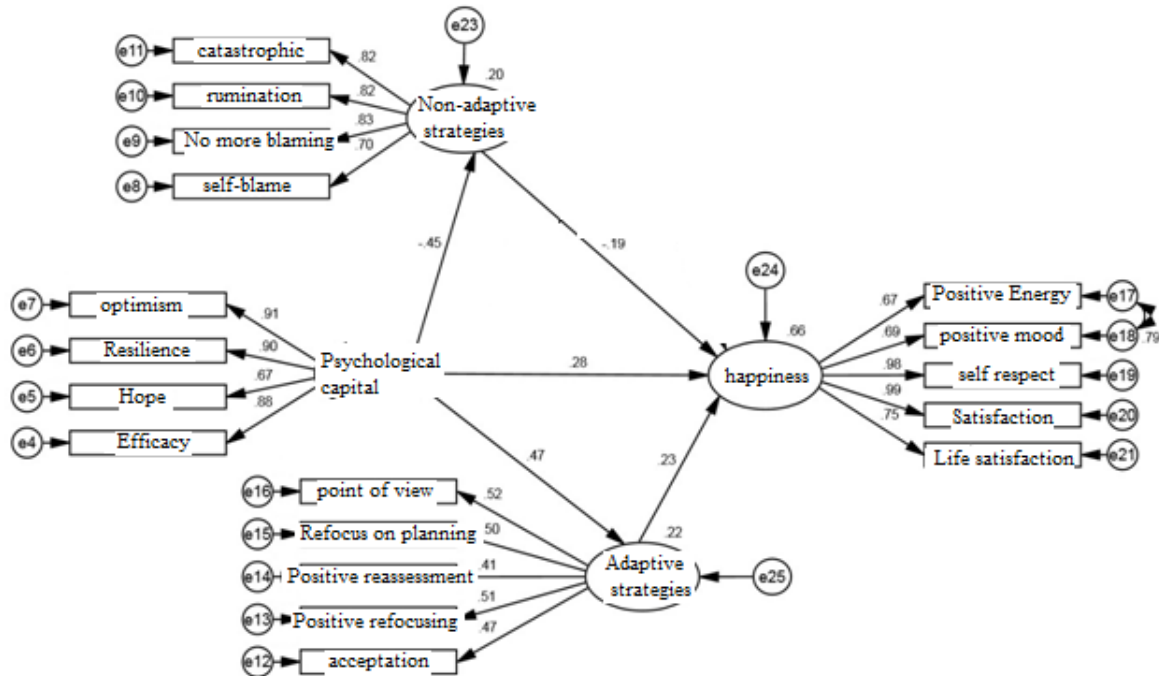

Figure 1. The final research model

Conclusion

This research was conducted with the aim of developing a structural model of happiness of mothers with children with intellectual disabilities based on psychological resources with the mediation of emotion regulation. The results of the research showed that happiness based on the psychological resources of mothers with children with intellectual disability (through emotion regulation) has an indirect effect. This finding is consistent with the researches of Helliwell et al (2020), Goodarzi et al (2018) and Fereydooni et al (2020).

In explaining this finding, it can be said that a person's belief in his abilities, perseverance and hope, as well as optimism and self-efficacy, which are components of psychological capital, have a direct and positive effect on people's happiness. Happiness has two emotional and cognitive aspects. So that the emotional component makes a person happy in terms of mood. The social component causes the expansion of social relations with others and the increase of social support, and the cognitive component causes a person to interpret and interpret everyday events in such a way that it follows his optimism. On the other hand, people who benefit from high levels of hope

can face the challenges they may face in life; adapt and this causes satisfaction and happiness and as a result increases their happiness. Self-efficacious people are more successful in performing assigned tasks, and resilient and optimistic people also experience a lower level of stress when faced with potentially stressful factors, and their positive expectations increase happiness (Bahadori et al, 2014).

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of psychology and education of exceptional children in the Faculty of Psychology, University of Tehran. In order to maintain the observance of ethical principles in this study, an attempt was made to collect information after obtaining the consent of the participants. Participants were also reassured about the confidentiality of the protection of personal information and the presentation of results without mentioning the names and details of the identity of individuals

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisors and the third was the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, the parents in the study.

تدوین مدل ساختاری شادکامی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی بر اساس سرمایه روانشناختی با میانجی گری تنظیم هیجانی

ماهرخ قرائتی^۱، لیلا کاشانی وحید^۲، مریم اساسه^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۰۱

بازنگری: ۱۴۰۲/۱۰/۰۱

پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۳

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۰۱/۰۱

کلیدواژه‌ها:

شادکامی،

ناتوانی ذهنی،

سرمایه روانشناختی،

تنظیم هیجان

زمینه: تولد و حضور فرزند با ناتوانی ذهنی در خانواده‌ها انواع مختلفی از واکنش‌های عاطفی و شناختی را به دنبال خواهد داشت، لذا برخی از مادران این کودکان تفکر انعطاف‌پذیر ندارند و در نتیجه توان عملکرد در شرایط ناگوار برایشان سخت‌تر می‌شود و نمی‌توانند در این شرایط هیجانات خود را به خوبی مدیریت کنند. همچنین این مادران به دلیل عدم داشتن سرمایه روانشناختی بالا دچار تنش‌های بیشتری می‌شوند.

هدف: هدف این پژوهش تدوین مدل ساختاری شادکامی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی بر اساس سرمایه روانشناختی با میانجی‌گری تنظیم هیجانی بود.

روش: پژوهش حاضر توصیفی، از نوع همبستگی و معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی بود که در سازمان آموزش و پرورش استثنایی شهر تهران (مدارس استثنایی شهر تهران، سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰) دارای پرونده می‌باشند. حجم نمونه در پژوهش حاضر نیز با در نظر گرفتن احتمال افت نمونه‌ها ۳۰۰ نفر از شهر تهران، در نظر گرفته شد. روش نمونه‌گیری مورد استفاده نیز به صورت در دسترس بود جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های پرسشنامه شادکامی آکسفورد (آرجیل، ۲۰۰۵)، پرسشنامه سرمایه روانشناختی (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷)، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (گارفنسکی و کرایچ، ۲۰۰۶) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ و مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Amos-26 تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که شادکامی بر اساس سرمایه روانشناختی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی (از طریق تنظیم هیجان) تأثیر غیرمستقیم دارد ($p=0/000$). رابطه‌ی مذکور حدود ۷۷ درصد از اثر سرمایه‌های روانشناختی بر شادکامی از طریق تنظیم هیجان تبیین می‌شود ($p=0/020$).

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد با توجه به اینکه مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی در برخورد با مسائل و مشکلات انعطاف‌پذیری کمتری دارند و از راهبردهای سازش‌یافته کمتر استفاده می‌کنند، و به سختی می‌توانند مسائل و مشکلات را بپذیرند لذا بهتر است تحقیقات گسترده‌تر با نمونه‌های بیشتر در این خانواده‌ها انجام شود.

استناد: قرائتی، ماهرخ؛ کاشانی وحید، لیلا؛ و اساسه، مریم (۱۴۰۳). تدوین مدل ساختاری شادکامی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی بر اساس سرمایه روانشناختی با میانجی‌گری تنظیم هیجانی. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۳۳، ۲۶۶-۲۵۱.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۳۳، ۱۴۰۳. DOI: [10.52547/JPS.23.133.251](https://doi.org/10.52547/JPS.23.133.251)

© نویسنده‌گان.

✉ نویسنده مسئول: لیلا کاشانی وحید، استادیار، گروه روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

رایانامه: lkashanimoradi@gmail.com تلفن: ۰۹۱۲۷۱۶۵۳۷۴

مقدمه

تولد و حضور فرزند با ناتوانی ذهنی^۱ در خانواده‌ها انواع مختلفی از واکنش‌های عاطفی و شناختی را به دنبال خواهد داشت، به طوری که این واکنش‌ها می‌تواند در دامنه‌ای از طرد کامل تا پذیرش کامل، از خشم زیاد تا عشق، از غفلت تا مراقبت بیش از حد در نوسان باشد (هالاها و همکاران، ۲۰۲۰). انتظار تولد کودک برای خانواده، به ویژه پدر و مادر، اغلب انتظاری خوشایند است؛ اما تولد کودک در بهترین شرایط و بالاترین سطح پذیرش والدین، می‌تواند پدیده‌ای چالش برانگیز باشد (امرسون و لیولین، ۲۰۲۱) والدین باید با چالش‌های غیرمنتظره‌ای که لازمه تحول کودک است و بدان نیاز دارند مواجه شوند (شوبرت و همکاران، ۲۰۱۹). حضور یک کودک با ناتوانی ذهنی می‌تواند چالش‌ها را افزایش دهد، از لذت‌ها بکاهد (کاوا و شافی، ۲۰۱۳) و بر کل نظام خانواده اثر منفی داشته باشد. تولد کودکی با نیازهای ویژه در خانواده را می‌توان به عنوان یک بحران قلمداد کرد که به شکل عمیق بر ارتباط‌ها و کنش‌های خانواده اثرگذار است (کارلسون و میلر، ۲۰۱۷؛ تیموری و همکاران، ۲۰۲۲) و حضور کودک با ناتوانی ذهنی بر شادکامی مادران آن‌ها تأثیرگذار است. در سال‌های اخیر روانشناسان علاقه‌مند به حیطه روانشناسی مثبت‌نگر^۲ توجه خود را بر منابع بالقوه احساس‌های مثبت نظیر شادکامی به عنوان یکی از سازه‌های اصلی معطوف کرده‌اند (کامپتون و هافمن، ۲۰۱۹). در این شاخه جدید از روانشناسی به جای تأکید بر جنبه‌های منفی زندگی، به مطالعه علمی و شناخت وجوه مثبت، نقاط قوت، شادکامی و بهزیستی ذهنی^۳ انسان توجه می‌شود. یافته‌های پیشین نشان می‌دهد که احساس شادکامی برای سلامتی و موفقیت مفید است (دینر و تای، ۲۰۱۷؛ مک‌گوریک و همکاران، ۲۰۱۸). امروزه و در دنیایی که روز به روز بر عوامل تنش‌زا در زندگی بشر افزوده می‌شود، در نتیجه افراد اضطراب بیشتری را تجربه کنند که با تأثیر منفی بر عملکرد فرد موجب کاهش رضایت و شادکامی می‌شود (مایرز و دینر، ۲۰۱۸). افراد شاد زندگی طولانی‌تر، همکاری اجتماعی و احساس شادی بیشتر در هنگام کار و توانایی بالاتری برای حل و مقابله با مشکلات دارند (محمد کوچکی و همکاران، ۱۴۰۱). از منظر روانشناسان،

شادکامی بر دو نوع است: نوعی از آن از رهگذر شرایط زندگی، مانند شغل، تحصیل، آسایش و به طور کلی امکانات مالی و رفاهی به دست می‌آید که حالت عینی شادکامی است و نوع دیگر آن از حالات درونی و درک شخصی اثر می‌پذیرد که با شادکامی ذهنی یا احساس شادکامی توصیف می‌شود (خدایانه و تمنایی‌فر، ۱۴۰۱).

پژوهش‌های سال‌های اخیر، نشان داده‌اند شادکامی عامل پدید آورنده منافع به مراتب بیشتر از احساس خوبی داشتن است و افراد شادکام، سالم‌تر و بسیار موفق‌ترند و درگیری و تعهد اجتماعی بیشتری دارند (دینر، سلیگمن و همکاران، ۲۰۱۸؛ اتینکانیا، ۲۰۱۸). در واقع شادکامی، نوعی ارزشیابی است که فرد از خود و زندگی‌اش به عمل می‌آورد و مواردی از قبیل رضایت از زندگی هیجان و خلق مثبت، فقدان افسردگی و اضطراب را شامل می‌شود (بیوساس-دینر و ویسه، ۲۰۱۸؛ هلیول و همکاران، ۲۰۲۰). به طور کلی، افراد شاد در مقایسه با افراد ناشاد و یا افرادی که شادی کمتری دارند در بسیاری از حوزه‌های زندگی موفق‌ترند. اشخاص دارای ویژگی‌های مثبت‌گرا از قبیل خلق مثبت، احساس شادمانی و بهزیستی، از سلامت روان و زندگی با کیفیت‌تری برخوردار هستند.

یکی از مهمترین ویژگی‌هایی که باعث سازگاری فرد در شرایط دشوار و بالا بردن کیفیت زندگی می‌شود سرمایه روانشناختی^۴ است (اتیکارینا، ۲۰۱۸؛ کان و گادانیزچ، ۲۰۱۹). سرمایه روانشناختی به واسطه مؤلفه‌های تاب‌آوری^۵، خوش‌بینی^۶، امیدواری^۷ و خودکارآمدی^۸ سنجیده می‌شود (اوی و همکاران، ۲۰۱۹). داشتن سرمایه روانشناختی بالا، فرد را قادر می‌سازد علاوه بر مقابله بهتر در موقعیت‌های تنیدگی‌زا، کمتر تحت تأثیر وقایع تنیدگی‌زای روزانه قرار بگیرد، در نتیجه این گونه افراد شادکامی و سلامت روانشناختی بیشتری نیز دارند (داتو و والدز، ۲۰۱۶؛ بیوساس-دینر و ویس، ۲۰۱۸).

از سوی دیگر، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان پاسخ شناختی به رویدادهای برانگیزاننده هیجان است که به صورت هشیارانه و ناهشیارانه سعی در تعدیل تجارب هیجانی فرد و رویداد دارند (اورس، ۲۰۱۸). به

1. Intellectual disability

2. positive psychology

3. subjective well-being

4. psychological capital

5. resilience

6. optimism

7. hope

8. self-efficacy

عبارت دیگر، تنظیم شناختی هیجان^۱ به شیوه شناختی تعدیل و مدیریت ورود اطلاعات برانگیزاننده هیجان اشاره دارد (روتبرگ و گراس، ۲۰۰۷). یک جزء مهم از عملکردهای روانشناختی و عاطفی سالم یادگیری نحوه تنظیم هیجان در سازگاری اجتماعی و درونی است (گالون، هاگز، کینگ و تانگ، ۲۰۱۰). فرآیند عادی تنظیم شناختی هیجان در زمان‌های مختلف زندگی متفاوت است، و افراد تمایل دارند تا هیجان خود را تا حد اکثر توان عصب‌شناختی، شناختی و محدودیت‌های اجتماعی مرحله پیشرفت زندگی خود، تنظیم کنند (اوپیتز، گروس، اری، ۲۰۱۲؛ گراس، ۲۰۱۳). تنظیم هیجان کارآمد با تعدیل هیجان‌های بعدی (برکینگ، اورت، واپرن، مایر و کسپر، ۲۰۱۴)، توجه (دزرویزرز، واین، کلمانسکی، و نولن-هوکسما، ۲۰۱۳) و راهبردهای سازش انطباقی مرتبط است. براین اساس جای هیچ تعجبی وجود ندارد که درمان‌های متعدد اختلال‌های روانی از مؤلفه‌های انطباقی تنظیم هیجان برای درمان استفاده می‌کنند. سلامت، حالت موفقیت آمیز یک کنش روانی است که نتایج فعالیت‌های ثمربخش، روابط رضایت‌بخش با دیگران، توانایی سازگاری با تغییرات و کنارآمدن با ناملایمت‌ها است (کوپر و دیگران، ۲۰۱۸).

پژوهش‌های سال‌های اخیر (هلیول و همکاران، ۲۰۲۰؛ گودرزی و همکاران، ۲۰۱۸؛ فریدونی و همکاران، ۲۰۲۰)، نشان داده‌اند شادکامی عامل پدید آورنده منفعتی به مراتب بیشتر از احساس خوبی داشتن است و افراد شادکام، سالم‌تر و بسیار موفق‌ترند و درگیری و تعهد اجتماعی بیشتری دارند (دینر، سلیگمن، چوی و اوایشی، ۲۰۱۸). در واقع شادکامی، نوعی ارزشیابی است که فرد از خود و زندگی‌اش به عمل می‌آورد و مواردی از قبیل رضایت از زندگی هیجان و خلق مثبت، فقدان افسردگی و اضطراب را شامل می‌شود (بیسواس-دینر و ویسه، ۲۰۱۸؛ هلیول، هوانگ، وانگ و نورتون، ۲۰۲۰). به طور کلی، افراد شاد در مقایسه با افراد ناشاد و یا افرادی که شادی کمتری دارند در بسیاری از حوزه‌های زندگی موفق‌ترند. اشخاص دارای ویژگی‌های مثبت‌گرا از قبیل خلق مثبت، احساس شادمانی و بهزیستی، از سلامت‌روان و زندگی با کیفیت‌تری برخوردار هستند.

^۱. cognitive emotion regulation

حال با توجه به پژوهش‌هایی که در این زمینه انجام شده است (پوراکیهان و همکاران، ۱۳۹۸؛ رستمی و همکاران، ۱۳۹۶؛ شیخ‌الاسلامی و همکاران، ۱۳۹۵؛ فریدونی و همکاران، ۲۰۲۰؛ گودرزی و همکاران، ۲۰۱۸؛ دیکستین و همکاران، ۲۰۰۷) و نیز رویکرد مثبت‌گرا هدف نهایی خود را شناسایی شیوه‌هایی می‌داند که بهزیستی و شادکامی انسان را به دنبال دارد (شلدون و لیومیرسکی، ۲۰۱۹). همچنین نوع ناتوانی کودک بر شادکامی و تنظیم هیجانات مادران این کودکان تأثیر می‌گذارد، مادران این کودکان کنترل هیجانات ندارند و در نتیجه توان عملکرد در شرایط ناگوار برایشان سخت‌تر می‌شود (نوروزی و همکاران، ۱۴۰۰) و نیز این افراد در موقعیت‌های تنش‌زا بیشتر تحت تأثیر وقایع تنیدگی‌زای روزانه قرار می‌گیرند و نمی‌توانند در این شرایط هیجانات خود را به خوبی مدیریت کنند حال با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این زمینه (پوراکیهان و همکاران، ۱۳۹۸؛ رستمی و همکاران، ۱۳۹۶؛ دیکستین و همکاران، ۲۰۰۷) و نیز با توجه به اینکه اینکه نگهداری از یک کودک با ناتوانی ذهنی، مادران را در معرض چالش‌هایی همچون مشکلات سلامتی، احساس محدودیت شدید، میزان بیشتر افسردگی، سوگ و مشکلات اقتصادی قرار می‌دهد و نیز تولد یک کودک با ناتوانی و آگاهی از ناتوان بودن کودک، یک حادثه شدید و تروماتیک برای والدین مخصوصاً مادران تلقی می‌شود محقق در مطالعه حاضر در پی پاسخگویی به این سؤال است آیا شادکامی بر سرمایه روانشناختی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی با میانجی‌گری تنظیم هیجان تأثیر دارد؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی و معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش را تمامی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی که در سازمان آموزش و پرورش استثنایی تهران دارای پرونده بودند تشکیل داد (مدارس استثنایی شهر تهران، سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰). با توجه به این که حداقل حجم نمونه لازم در مدل‌سازی معادلات ساختاری ۲۰۰ می‌باشد (هومن، ۱۳۹۰)، حجم نمونه در پژوهش حاضر نیز با در نظر گرفتن احتمال افت نمونه‌ها ۳۰۰ نفر از شهر تهران، در نظر گرفته شد. روش نمونه‌گیری مورد استفاده نیز به

صورت در دسترس بود. معیارهای ورود به پژوهش تشخیص ناتوانی ذهنی بر اساس ملاک‌های راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (بر اساس مندرجات پرونده کودک)، تکمیل فرم رضایت‌نامه شرکت در پژوهش، ساکن شهر تهران بودن، معیارهای خروج از پژوهش ناقص بودن پرسشنامه‌ها و عدم تمایل به همکاری با پژوهشگر بود.

ب) ابزار

پرسشنامه شادکامی آکسفورد^۱ (OHI): این پرسشنامه توسط آرجیل در سال ۲۰۰۵ طراحی شده است و دارای ۲۹ ماده چهار گزینه‌ای است که گزینه‌های آن به ترتیب از صفر تا سه نمره گذاری می‌شود و نمره هر آزمودنی بین صفر تا ۸۷ قرار می‌گیرد. این پرسشنامه شامل ۵ خرده مقیاس رضایت از زندگی، حرمت خود، بهزیستی فاعلی، رضایت خاطر و خلق مثبت می‌باشد. در این پرسشنامه نمره بهنجار بین ۴۰-۴۲ است. آزمودنی‌هایی که نمره کل ۰-۲۴ ضعیف، ۲۴-۴۵ متوسط ۴۶-۶۶ خوب و ۶۸-۸۷ عالی است. به منظور بررسی اعتبار و روایی فهرست شادکامی آکسفورد، آرجیل (۲۰۰۵) نمونه‌ای متشکل از ۱۴۲ مرد و ۲۲۷ زن ایرانی، ۱۸ تا ۵۳ سال میانگین ۲۵ فهرست شادکامی آکسفورد، پرسشنامه شخصیتی آیزنک، و فهرست افسردگی بک، را تکمیل کردند. بررسی همسانی درونی فهرست شادکامی آکسفورد نشان داد که تمام ۲۹ گزاره این فهرست با نمره کل همبستگی بالایی داشتند. آلفای کرونباخ برای کل فهرست برابر با ۰/۹۱ بود. همبستگی پیرسون بین فهرست شادکامی آکسفورد با فهرست افسردگی بک و زیر مقیاس‌های برون گرایی و نوروگرایی EPQ به ترتیب برابر با ۰/۴۸-، ۰/۴۵ و ۰/۳۹- بود که روایی هم‌گرا و واگرای فهرست شادکامی آکسفورد را تأیید کرد نتایج تحلیل عاملی با استخراج ۵ عامل رضایت از زندگی، عزت نفس، بهزیستی فاعلی، رضایت خاطر و خلق مثبت توانستند با ارزش ویژه بزرگتر از ۱ در مجموع ۴۹/۷ درصد واریانس کل را تبیین کنند. پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۵ بود.

پرسشنامه سرمایه روانشناختی (PCQ): برای سنجش سرمایه روانشناختی از پرسشنامه سرمایه روانشناختی لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۲۴ سؤال و هر خرده مقیاس شامل ۶ گویه و آزمودنی به

هر گویه در مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم، ۶، کاملاً مخالفم، ۱) پاسخ می‌دهد. خرده مقیاس خودکارآمدی از طریق سؤالات ۶-۱، خرده مقیاس امیدواری از طریق سؤالات ۷-۱۲، خرده مقیاس تاب‌آوری از طریق سؤالات ۱۸-۱۳، خرده مقیاس خوش‌بینی از طریق سؤالات ۲۴-۱۹ سنجیده می‌شود. برای به دست آوردن نمره سرمایه روانشناختی، ابتدا نمره هر خرده مقیاس به صورت جداگانه به دست می‌آید و سپس مجموع آن‌ها به عنوان نمره کل سرمایه روانشناختی محسوب می‌شود. نمره بین ۲۴ تا ۴۰، میزان سرمایه روانشناختی در حد پایین، نمره بین ۴۰ تا ۸۰، میزان سرمایه روانشناختی در حد متوسط و نمره بالاتر از ۸۰ میزان سرمایه روانشناختی در حد بالا می‌باشد. آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس‌های امید، تاب‌آوری، خودکارآمدی، خوش‌بینی و در نهایت برای کل مقیاس به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۱، ۰/۷۵، ۰/۷۴، ۰/۸۸ گزارش کردند (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷). پایایی پرسشنامه در پژوهش حاضر ۰/۸۲ بود.

پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۳ (CERQ): این پرسشنامه توسط گارفنسکی و کرایچ (۲۰۰۶) ساخته شده است. ایم پرسشنامه یک ابزار ۱۸ ماده‌ای است و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان‌ها را در پاسخ به حوادث تهدیدکننده و تنیدگی‌زای زندگی در اندازه‌های پنج‌درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) برحسب ۹ زیرمقیاس به این شرح می‌سنجد: خودسرزنشگری (سؤال‌های ۱ و ۲)؛ دیگرسرزنشگری (سؤال‌های ۱۷ و ۱۸)؛ تمرکز بر فکر/نشخوارگری (سؤال‌های ۵ و ۶)؛ فاجعه‌نمایی (فاجعه‌آمیزپنداری) (سؤال‌های ۱۵ و ۱۶)؛ کم‌اهمیت شماری (سؤال‌های ۱۳ و ۱۴)؛ تمرکز مجدد مثبت (سؤال‌های ۷ و ۸)؛ ارزیابی مجدد مثبت (سؤال‌های ۱۱ و ۱۲)؛ پذیرش (سؤال‌های ۳ و ۴)؛ تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی (سؤال‌های ۹ و ۱۰). حداقل و حداکثر نمره در هر زیرمقیاس به ترتیب ۲ و ۱۰ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده استفاده بیشتر فرد از آن راهبرد شناختی محسوب می‌شود. راهبرد شناختی تنظیم هیجان در پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان به دو دسته کلی راهبردهای انطباقی (سازش‌یافته) و راهبردهای غیرانطباقی (سازش‌نیافته) تقسیم می‌شوند. زیرمقیاس‌های کم‌اهمیت شماری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش و تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی؛ راهبردهای سازش‌یافته و زیرمقیاس‌های خودسرزنشگری، دیگر

3. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire

1. Oxford Happiness Inventory

2. psychological capital

روش اجرای آن و نحوه تکمیل پرسشنامه توضیحات لازم ارائه شد، در نهایت پرسشنامه‌های توزیع شده با مراجعه حضوری و ضمن قدردانی از مشارکت مادران جمع‌آوری شد و اطلاعات به دست آمده مورد تجزیه و تحلیل، بحث و نتیجه‌گیری قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ و مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار AMOS نسخه ۸/۸ تحلیل شد.

یافته‌ها

شرکت‌کنندگان پژوهش حاضر در گستره سنی ۲۳ تا ۵۰ در این مطالعه مشارکت کردند، به طوری که در زمان جمع‌آوری داده‌ها جوان‌ترین شرکت‌کننده ۲۳ سال و مسن‌ترین ۵۰ سال تمام سن داشت، با این حال اکثریت شرکت‌کنندگان در گستره‌ی سنی جوان بودند و به طور میانگین حدود سنی ۳۵/۹۴ سال برای شرکت‌کنندگان به ثبت رسید ($M=35/94$ ، $SD=6/89$). بیشتر شرکت‌کنندگان تحصیلات دیپلم و کمتر داشتند (سوم راهنمایی، ۸۲ نفر (۲۷/۳ درصد)، دیپلم، ۱۰۶ نفر (۳۵/۳ درصد)، و تنها حدود ۱۸ درصد از شرکت‌کنندگان مدارج تحصیلی بالاتر از کاردانی (کاردانی، ۵۷ نفر (۱۹ درصد)، کارشناسی، ۳۹ نفر (۱۳ درصد)، کارشناسی ارشد و بالاتر، ۱۶ نفر (۵/۳ درصد)) را طی کرده بودند. در جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای مورد پژوهش ارائه گردید.

سرزنشگری، تمرکز بر فکر/نشخوارگری و فاجعه‌نمایی؛ راهبردهای سازش‌نیافته را تشکیل می‌دهد (بشارت، ۱۳۸۸). روش نمره‌گذاری بدین صورت است که ابتدا نمره هر گزینه به این صورت مشخص می‌شود: هرگز: ۱، گاهی: ۲، معمولاً: ۳، اغلب: ۴، همیشه: ۵. سپس نمره هر یک از زیرمقیاس‌های ۹ گانه با جمع نمره‌های دو ماده هر زیرمقیاس برحسب جدول زیر محاسبه می‌شود. از مجموع نمره مربوط به زیرمقیاس‌های کم اهمیت شماری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش و تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی تقسیم بر ۱۰ (تعداد ماده‌ها)، نمره راهبردهای سازش یافته و از مجموع نمره زیرمقیاس‌های خودسرزنشگری، دیگر سرزنشگری، تمرکز بر فکر/نشخوارگری و فاجعه‌نمایی تقسیم بر ۸ (تعداد ماده‌ها) نمره راهبردهای سازش‌نیافته به دست می‌آید.

ج) روش اجرا

ابتدا از دانشگاه معرفی‌نامه مبنی بر انجام پژوهش مربوط به پایان‌نامه برای سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور دریافت شد. پس از ورود به سازمان و برگزاری جلسه توجیهی با مسئولین، از بین تمامی کودکان دارای ناتوانی ذهنی تحت پوشش اداره آموزش و پرورش استثنایی شهر تهران ۳۰۰ نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند و سپس پرسشنامه‌های شادکامی اکسفورد، سرمایه روانشناختی، تنظیم شناختی هیجان به صورت حضوری در اختیار آن‌ها قرار داده شد و در خصوص اهداف پژوهش،

جدول ۱. آماره‌های توصیفی مرتبط با متغیرهای پژوهش

مقیاس	خرده‌مقیاس‌ها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
سرمایه‌های روانشناختی	امیدواری	۱۶/۳۹	۴/۲۱	-۰/۳۷۳	-۰/۱۹۳
	تاب‌آوری	۱۵/۴۴	۳/۸۵	-۰/۳۲۱	-۰/۰۹۲
	خوش‌بینی	۱۶/۱۹	۳/۵۹	-۰/۲۴۳	-۰/۱۰۵
	خودکارآمدی	۱۵/۷۰	۳/۹۲	-۰/۳۵۵	-۰/۲۰۹
	نمره کل	۶۳/۷۳	۱۳/۳۸	۰/۳۶۰	-۰/۳۰۱
شادکامی	رضایت از زندگی	۱۲/۹۱	۳/۷۱	۰/۰۸۰	-۰/۸۰۷
	خلق و خو و عواطف مثبت	۲۲/۷۲	۸/۶۲	۰/۰۷۲	-۰/۵۵۸
	نداشتن خلق و خو و عواطف منفی	۷/۸۱	۳/۱۹	۰/۱۴۶	-۰/۴۳۷
	نمره کل	۴۳/۴۴	۱۳/۰۹	۰/۱۴۸	۰/۴۴۰
	سرزنش خود	۱۰/۷۹	۴/۵۲	-۰/۰۷۸	-۰/۷۹۲
راهبردهای تنظیم شناختی هیجان	سرزنش دیگران	۱۰/۵۹	۴/۲۲	-۰/۰۰۸	-۰/۷۹۲
	نشخوار فکری	۱۰/۱۵	۴/۱۷	۰/۰۰۶	-۰/۶۶۶
	فاجعه‌نمایی	۱۰/۶۸	۴/۳۴	-۰/۰۲۷	-۰/۷۷۲

مقیاس	خرده مقیاس ها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
	نمره کل	۴۲/۲۰	۱۴/۸۱	۰/۰۷۹	-۰/۰۷۸۲
	پذیرش	۷/۸۷	۲/۷۰	۰/۱۸۲	-۰/۴۶۹
	اتخاذ دیدگاه	۹/۴۳	۳/۳۹	۰/۳۷۲	-۰/۱۵۱
راهبردهای سازش یافته	تمرکز مجدد مثبت	۸/۵۲	۳/۰۸	۰/۳۷۸	-۰/۰۸۴
	ارزیابی مجدد مثبت	۸/۷۴	۳/۱۶	۰/۲۵۸	-۰/۴۱۹
	تمرکز مجدد بر برنامه ریزی	۸/۹۱	۳/۳۶	۰/۲۶۳	-۰/۵۴۹
	نمره کل	۴۳/۴۷	۱۰/۹۴	۰/۴۴۷	۰/۵۶۱

منطبق بر جدول مذکور میانگین عملکرد شرکت کنندگان در نمرات کل سرمایه‌های روانشناختی معادل $63/73$ ($SD = 13/38$) بود که با در نظر گرفتن بازه نمرات قابل اخذ (۵ تا ۱۲۰) می‌توان اظهار داشت که شرکت کنندگان نمرات متوسطی ($53/10$ درصد نمره اخذ شده) کسب کرده‌اند. به منظور بررسی توزیع نرمال (طبیعی) نمرات متغیرهای مورد پژوهش از شاخص‌های چولگی و کشیدگی استفاده شد. فرض بر این است که چنانچه شاخص‌های چولگی و کشیدگی در محدوده‌ی $+2$ تا -2 باشند، داده‌ها نرمال هستند (جرج و مارلی، ۲۰۱۹). به طور مشخص کلیه‌ی نمرات در محدوده‌ی ± 2 قرار گرفتند، لذا می‌توان اظهار داشت که مفروضه‌ی نرمال بودن توزیع نمرات برقرار بود و مشکلی از این حیث وجود نداشت.

به همین منظور جهت بررسی هم خطی چند گانه در متغیرهای مورد پژوهش از شاخص ضریب تحمل^۱ و عامل تورم واریانس^۲ استفاده شد. قاعده‌ی کلی بر این اساس است که چنانچه ضریب تحمل کمتر از $0/1$ باشد و یا عامل تورم واریانس مقادیر بزرگ تری از 10 را نشان دهد، هم خطی چند گانه رخ می‌دهد (جرج و مارلی، ۲۰۱۹). به طور مشخص ضریب تحمل و عامل تورم واریانس در هیچ متغیری از قاعده‌ی مذکور تخطی نکرده است، لذا می‌توان اظهار داشت که مفروضه‌ی فقدان هم خطی چند گانه برقرار بود و مشکلی از این نظر وجود نداشت. همچنین داده‌های پرت چند متغیره با استفاده از فاصله‌ی مالاهانوبیس^۳ بررسی شدند. هیچ کدام از داده‌ها مشکلی به لحاظ پرت بودن چند متغیره نداشتند ($p > 0/001$).

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرها و مؤلفه‌ها

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
امیدواری	۱																
تاب‌آوری	۰/۵۲**	۱															
خوش‌بینی	۰/۵۳**	۰/۸۱**	۱														
خودکارآمدی	۰/۵۰**	۰/۷۷**	۰/۸۰**	۱													
سرزنش خود	-۰/۲۱**	-۰/۲۹**	-۰/۲۷**	-۰/۳۰**	-۰/۱۱*	-۰/۲۵**	۱										
سرزنش دیگران	-۰/۲۴**	-۰/۲۵**	-۰/۲۵**	-۰/۳۰**	-۰/۲۷**	-۰/۱۴*	-۰/۲۵**	۰/۵۸**	۱								
نشخوار فکری	-۰/۲۵**	-۰/۳۲**	-۰/۳۳**	-۰/۳۵**	-۰/۲۳**	-۰/۳۵**	-۰/۶۰**	۰/۵۹**	۰/۶۰**	۱							
فاجعه‌نمایی	-۰/۲۷**	-۰/۲۸**	-۰/۲۵**	-۰/۳۲**	-۰/۳۳**	-۰/۱۸*	-۰/۳۴**	۰/۸۰**	۰/۷۰**	۰/۶۳**	۱						
پذیرش	۰/۲۳**	۰/۲۶**	۰/۳۲**	۰/۳۲**	۰/۳۲**	۰/۱۹*	-۰/۳۳**	-۰/۲۸**	-۰/۲۲**	-۰/۲۸**	-۰/۲۶**	۱					
مرکز مجدد مثبت	۰/۱۳*	۰/۲۷**	۰/۲۵**	۰/۲۲**	۰/۲۶**	۰/۱۳*	۰/۲۴**	-۰/۲۰**	-۰/۱۶*	-۰/۲۴**	-۰/۱۵**	۰/۳۵**	۱				
ارزیابی مجدد مثبت	۰/۱۴*	۰/۲۲**	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۱۲*	۰/۲۱**	-۰/۱۴*	-۰/۱۵**	-۰/۱۷**	-۰/۱۴*	۰/۳۸**	۰/۲۶**	۱			
مجدد بر برنامه‌ریزی	۰/۲۰**	۰/۲۲**	۰/۲۳**	۰/۲۴**	۰/۲۵**	۰/۱۴*	۰/۲۵**	-۰/۲۰**	-۰/۲۲**	-۰/۳۰**	-۰/۲۹**	۰/۳۷**	۰/۳۳**	۰/۳۸**	۱		
اتخاذ دیدگاه	۰/۲۰**	۰/۲۵**	۰/۲۳**	۰/۲۶**	۰/۲۸**	۰/۱۸*	۰/۲۵**	-۰/۲۸**	-۰/۲۸**	-۰/۳۲**	-۰/۲۹**	۰/۳۷**	۰/۳۳**	۰/۳۸**	۰/۳۷**	۱	
شادکامی	۰/۶۰**	۰/۶۸**	۰/۶۶**	۰/۶۵**	۰/۷۰**	۰/۴۰**	۰/۵۹**	-۰/۴۳**	-۰/۴۶**	-۰/۵۳**	-۰/۵۰**	۰/۴۱**	۰/۳۳**	۰/۲۸**	۰/۳۶**	۰/۳۷**	۱

* سطح معنی‌داری کوچک‌تر از $0/05$ ** سطح معنی‌داری کوچک‌تر از $0/01$

3. The Mahalanobis distance

1. tolerance

2. Variance inflation factor (VIF)

با توجه به جدول ۲ بین تمامی مؤلفه‌ها و متغیرها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($p < 0/01$).
بر اساس جدول ۳ همه شاخص‌های نکویی برازش بدست آمده، برازش مدل ساختاری پژوهش حاضر را رد نکردند.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

شاخص برازش	معیارهای برازش °		مقادیر حاصل از مدل اندازه گیری	
	برازش قابل قبول	برازش خوب	برازش عالی	برازش مدل پژوهش حاضر
CMIN/df کای اسکور بهنجار یا نسبی (Chi-square Model of Index / Degrees of freedom)	آماره > ۵ (p > ۰/۰۵)	آماره > ۳ (p > ۰/۰۵)	آماره > ۲ (p > ۰/۰۵)	۳/۰۳۵ (p < ۰/۰۰۱)
RMSEA ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد (Root Mean Square Error of Approximation)	آماره > ۰/۱	آماره > ۰/۰۸	آماره > ۰/۰۶	۰/۰۸۲
ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد شده (SRMR) (Root Mean Square Residual)	آماره > ۰/۱	آماره > ۰/۰۹	آماره > ۰/۰۸	۰/۰۷۴
شاخص نیکویی برازش (GFI) (Goodness of fit index)	آماره < ۰/۸	آماره < ۰/۹۳	آماره < ۰/۹۵	۰/۸۸۳
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI) (adjusted goodness of fit index)	آماره < ۰/۸	آماره < ۰/۹	آماره < ۰/۹۵	۰/۸۴۶
شاخص برازش هنجار شده (Normed Fit Index) (NFI)	آماره < ۰/۸	آماره < ۰/۹	آماره < ۰/۹۵	۰/۸۷۲
شاخص برازش تطبیقی (Comparative Fit Index) (CFI)	آماره < ۰/۸	آماره < ۰/۹	آماره < ۰/۹۵	۰/۹۱۰
شاخص توکر-لویس (Tucker-Lewis index) (TLI)	آماره < ۰/۸	آماره < ۰/۸۵	آماره < ۰/۹	۰/۸۹۴
شاخص برازش افزایش (Incremental Fit Index) (IFI)	آماره < ۰/۸	آماره < ۰/۹	آماره < ۰/۹۵	۰/۹۱۱
شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) (Parsimony Normed Fit Index)	آماره < ۰/۵	آماره < ۰/۶	آماره < ۰/۶۵	۰/۷۴۰
شاخص ایجاز نیکویی برازش (PGFI) (parsimonious of Fit Conciseness Index)	آماره < ۰/۵	آماره < ۰/۶	آماره < ۰/۶۵	۰/۶۷۴
شاخص برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) (parsimonious adaptive fit index)	آماره < ۰/۵	آماره < ۰/۶	آماره < ۰/۶۵	۰/۷۷۲

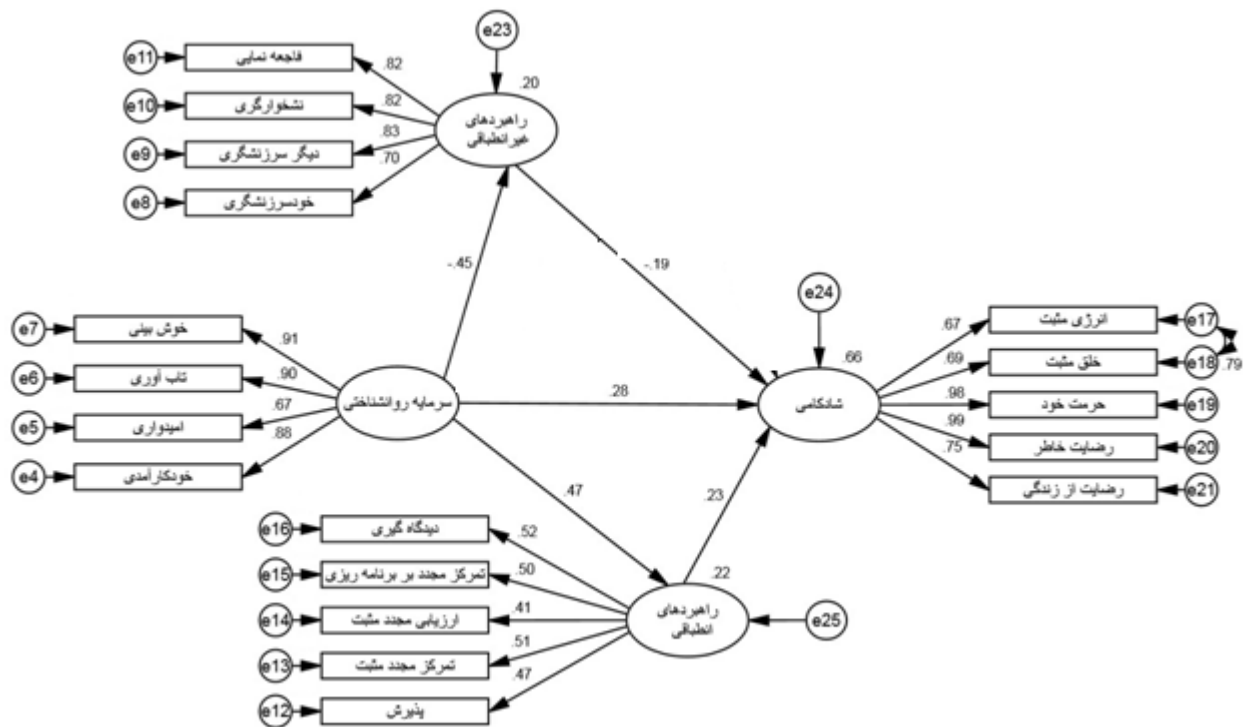
جدول ۴. بررسی پارامترهای مدل اندازه‌گیری پژوهش در تحلیل عاملی تأییدی

متغیر مکنون	مؤلفه نشانگر	ضرایب استاندارد (β)	ضرایب خام (b)	خطای استاندارد (SE)	آماره t
سرمایه‌های روانشناختی	خودکارآمدی	0/87	1	0/043	21/97
	خوش‌بینی	0/941	0/89	0/046	21/93
	تاب‌آوری	0/90	1/01	0/064	11/75
	امیدواری	0/61	0/76	0/071	14/65
راهبردهای سازش‌یافته‌ی تنظیم شناختی هیجان	سرزنش خود	0/75	1	0/071	12/26
	سرزنش دیگران	0/84	1/05	0/071	16/22
	نشخوار فکری	0/70	0/87	0/074	16/22
	فاجعه‌نمایی	0/93	1/19	0/074	16/22
راهبردهای سازش‌یافته‌ی تنظیم شناختی هیجان	پذیرش	0/64	1	0/146	7/33
	تمرکز مجدد مثبت	0/55	1/07	0/134	7/66
	ارزیابی مجدد مثبت	0/57	1/02	0/141	7/87
	تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی	0/61	1/11	0/152	7/88
	اتخاذ دیدگاه	0/62	1/19		

** $p < 0/001$

برآورد شاخص‌های SRMR، PNFI، PGFI و PCFI نشانگر برازش عالی (مایدو-الیورس، ۲۰۱۸؛ چو و همکاران، ۲۰۲۰؛ وُو و همکاران، ۲۰۱۷؛ مولاک و همکاران، ۱۹۸۹)، برآورد شاخص‌های RMSEA، CFI، IFI و TLI نشانگر برازش خوب (برون و کوودک، ۱۹۹۲؛ کنی و همکاران، ۲۰۱۴؛ بنتلر و بونت، ۱۹۸۰) و در نهایت برآورد شاخص‌های AGFI، GFI و NFI نشانگر برازش قابل قبول برای مدل اندازه‌گیری بود. در کل با عنایت به نتایج حاصله می‌توان اظهار داشت که مدل اندازه‌گیری پژوهش حاضر از برازش مناسبی برخوردار بود.

با استفاده از ضرایب همبستگی دومتغیره‌ی پیرسون^۱ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد تمامی متغیرهای مورد پژوهش همبستگی کوچک تا متوسط اما معناداری را با نمرات شادکامی نشان دادند ($p < 0/01$)؛ جهت روابط با خرده‌مقیاس‌های سرمایه‌های روانشناختی ($0/603 \leq r \leq 0/683$)، تنظیم هیجان ($0/398 \leq r \leq 0/704$) مستقیم بود. بر اساس مندرجات جدول ۲ اگرچه نسبت CMIN/df نزدیک ۳ بود اما مطابق انتظار آماره‌ی کای اسکولار معنادار بود ($p < 0/01$)، $Df = 145$ ، $X^2 = 440/140$). بررسی دیگر شاخص‌های برازندگی، حاکی از برازش قابل قبول تا عالی مدل اندازه‌گیری بر حسب شاخص‌های مختلف بود.

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

شاخص R^2 میزان واریانس تبیین شده متغیرهای نهفته درون‌زا را نشان می‌دهد. کوهن (۱۹۹۲) مقادیر R^2 ، ۰/۲۶، ۰/۱۳ و ۰/۰۲ را در معادلات ساختاری به ترتیب قوی، متوسط و ضعیف توصیف می‌کند. ضریب تعیین متغیر شادکامی در الگوی ساختاری پیشنهادی برابر ۰/۶۶ می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای برون‌زا و میانجی یعنی سرمایه روانشناختی، انعطاف‌پذیری

بر اساس شکل ۱، تمامی مسیرها معنادار بودند. تمامی مقادیر نشانگرها معنادار و بالاتر از ۰/۳ بودند. در شکل ۱، اعداد روی مسیرها، وزن‌های مسیر یا بتاها هستند. بالاترین ضریب (۰/۵۷۴) به مسیر سرمایه روانشناختی و انعطاف‌پذیری شناختی اختصاص دارد و پایین‌ترین ضریب (۰/۱۹۲-) به مسیر راهبردهای غیرانطباقی و شادکامی است.

¹. the Pearson correlation coefficient

دارد. این فرآیند بازخوردی مثبت، حوزه‌های اساسی زندگی فرد را غنی‌تر می‌کند و شادکامی فرد را افزایش می‌دهد. نظم‌جویی مثبت هیجان ناشی از کاربرد راهبرد مقابله‌ای مؤثر مجدداً بر تقویت استفاده از راهبردهای مقابله‌ای مؤثر تأثیر می‌گذارد (سوکی و همکاران، ۱۴۰۱). پژوهش حاضر مانند هر مطالعه دیگری دارای محدودیت‌هایی است. از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم تعمیم‌پذیری نتایج این پژوهش به سایر گروه‌های کودکان با نیاز ویژه، همکارای ضعیف برخی آزمودنی‌ها به دلایل گوناگون (بی‌حوصلگی و بی‌تفاوتی)، عدم دقت بعضی آزمودنی‌ها در پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه‌ها، اشاره کرد. در نتیجه پیشنهاد می‌شود این پژوهش بر روی پدران این گروه از کودکان نیز اجرا شود. و نیز در تحقیقات آینده از تعداد بیشتری آزمودنی استفاده شود، ضمن اینکه انجام این تحقیق در گروه‌های بزرگتر می‌تواند مفید باشد. همچنین با توجه به اینکه مادران این کودکان دارای افسردگی و ناامیدی هستند پیشنهاد می‌شود این مادران شناسایی و به مراکز درمانی ارجاع داده شوند و نیز از نتایج این پژوهش به منظور ارتقای دانش و اطلاعات این خانواده‌ها استفاده گردد. در پایان پیشنهاد می‌شود یافته‌های این پژوهش در اختیار روانشناسان کودک و مشاوران خانواده به منظور کاهش مشکلات این خانواده‌ها قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی در دانشکده روانشناسی دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع‌آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت‌کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت‌کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این تحقیق و والدینی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

شناختی و تنظیم هیجان می‌تواند ۶۶ درصد از تغییرات شادکامی در در مادران دارای فرزند با کم‌توانی هوشی را پیش‌بینی کنند که این میزان در حد قوی می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تدوین مدل ساختاری شادکامی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی بر اساس سرمایه روانشناختی با میانجی‌گری تنظیم هیجان انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد شادکامی بر اساس سرمایه روانشناختی مادران دارای فرزند با ناتوانی ذهنی (از طریق تنظیم هیجان) تأثیر غیرمستقیم دارد. این یافته با پژوهش‌های این یافته با پژوهش‌های هلیول و همکاران (۲۰۲۰)، گودرزی و همکاران (۲۰۱۸)، فریدونی و همکاران (۲۰۲۰) همخوان است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که باور فرد به توانایی‌هایش، داشتن پشتکار و امید و همچنین خوش‌بینی و خودکارآمدی که مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی هستند، بر روی شادی افراد تأثیر مستقیم و مثبت دارند. شادی دو جنبه عاطفی و شناختی دارد. به طوری که مؤلفه عاطفی باعث می‌شود فرد از نظر خلقی شاد و خوشحال باشد. مؤلفه اجتماعی باعث گسترش روابط اجتماعی با دیگران و افزایش حمایت اجتماعی می‌شود و مؤلفه شناختی موجب می‌شود که فرد وقایع روزمره را طوری تعبیر و تفسیر کند که خوش‌بینی وی را به دنبال داشته باشد. از طرف دیگر افرادی که از درجات بالای امیدواری بهره می‌برند می‌توانند با چالش‌هایی که ممکن است در زندگی با آن‌ها روبه‌رو شوند؛ سازگار شوند و این موجب رضایت و خرسندی می‌شود و در نتیجه شادکامی آن‌ها را افزایش می‌دهد. افراد خودکارآمد در انجام وظایف محوله موفق‌ترند، و افراد تاب‌آور و خوش بین نیز در مواجهه با عوامل بالقوه استرس‌زا، سطح استرس کمتری را تجربه می‌کنند و انتظارات مثبت‌گرای آن‌ها باعث افزایش شادکامی می‌شود (بهادری خسروشاهی و همکاران، ۱۳۹۱).

فرد با به کارگیری راهبردهای سازش‌یافته به تناسب موقعیت و واقع‌بینی از توانایی‌های خود و طلب حمایت اجتماعی و پردازش شناختی جهت حل مطلوب مسئله، نتیجه نسبتاً دلخواهی را تجربه می‌کند که این موجب تداوم و تقویت هیجانات مثبت و نظم‌جویی مقتدرانه و آگاهانه آن را به دنبال

منابع

<https://doi.org/10.52547/JPS.20.105.1553>

References

- بهادری خسروشاهی، جعفر؛ هاشمی نصرت آبادی، تورج؛ بیرامی، منصور (۱۳۹۱). رابطه سرمایه روانشناختی و ویژگی‌های شخصیتی با رضایت شغلی در کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهر تبریز. *مجله پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی*، ۱۷ (۶): ۳۱۸-۳۱۲.
<http://pajooohande.sbm.ac.ir/article-1-1420-fa.html>
- پوراکبران، الهه؛ محرابی، ریحانه؛ زراعتی، فرنوش؛ تیمورزاده، سارا خاتون؛ دهقان زاده، طاهره (۱۳۹۸). بررسی رابطه پذیرش و عمل و چشم‌انداز زمان آینده با انعطاف‌پذیری روانشناختی و سازگاری در مادران کودکان کم-توان ذهنی. *فصلنامه کودکان/استثنایی*، ۹ (۱): ۹۴-۸۱.
<http://joec.ir/article-1-673-fa.html>
- خدایانه، فاطمه؛ تمنایی‌فر، محمدرضا (۱۴۰۱). نقش میانجی‌گر شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی در رابطه‌ی شفقت به خود و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۱ (۱۱۸): ۲۰۹۰-۲۰۶۷.
<http://dx.doi.org/10.52547/JPS.21.118.2067>
- سوکی، سمیه؛ شفیع آبادی، عبدالله؛ جهانگیر، پانته‌آ (۱۴۰۱). نقش راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان در سازش یافتگی زوجین با میانجی‌گری سبک زندگی. *علوم روان شناختی*، ۲۱ (۱۱۶): ۱۶۲۲-۱۵۹۹.
<http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1401.21.116.4.6>
- رستمی، صدیقه؛ جاری، سوسن؛ مجاور، شیرین (۱۳۹۶). بررسی رابطه تنظیم شناختی هیجان و تاب‌آوری در خانواده‌های دارای کودک استثنایی با نقش واسطه‌ای ذهن آگاهی. *مطالعات ناتوانی*، ۷، ۱۲-۱۰.
<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23222840.1396.7.0.77.5>
- شیخ‌الاسلامی، علی؛ محمدی، نسیم؛ سیداسماعیل قمی، نسترن (۱۳۹۵). مقایسه استرس والدگری، شادکامی و انعطاف‌پذیری شناختی مادران دارای فرزند کم‌توان ذهنی و ناتوان یادگیری. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۵ (۴): ۴۲-۲۵.
https://jld.uma.ac.ir/article_431.html
- کوچکی، عاشور محمد؛ شریعت‌نیا، کاظم؛ اسدی، اردشیر؛ میرانی، ارسلو (۱۴۰۱). نقش میانجی‌گر نیازهای بنیادین روانشناختی در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و شادکامی دانشجویان. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۱ (۱۱۸): ۲۱۰۶-۲۰۹۱.
<https://doi.org/10.52547/JPS.21.118.2091>
- نوروزی، قاسم؛ میرزایی، حمزه؛ شیرزادی، محمد مهدی (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش توانش‌های خودتعیین‌گری بر بهزیستی روانشناختی و تاب‌آوری مادران کودکان با اختلال سندروم داون. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰ (۱۰۵): ۱۵۶۸-۱۵۵۳.
- Biswas-Diener, R., & Wiese, C. W. (2018). Optimal levels of happiness. *Handbook of well-being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers. <https://www.nobascholar.com/chapters/67/download.pdf>
- Berking, M., Orth, U., Wupperman, P., Meier, L. L., & Caspar, F. (2008). Prospective effects of emotion-regulation skills on emotional adjustment. *Journal of counseling psychology*, 55(4), 485. <https://doi.org/10.1037/a0013589>
- Browne, M. W., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological methods & research*, 21(2), 230-258. <https://doi.org/10.1177/004912419202100205>
- Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological bulletin*, 88(3), 588. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/00332909.88.3.588>
- Carlson, J. M., & Miller, P. A. (2017). Family burden, child disability, and the adjustment of mothers caring for children with epilepsy: Role of social support and coping. *Epilepsy & Behavior*, 68, 168-173. <https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2017.01.013>
- Cooper, A. N., Tao, C., Totenhagen, C. J., Randall, A. K., & Holley, S. R. (2020). Daily stress spillover and crossover: Moderating effects of difficulties in emotion regulation in same-sex couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, 37(4), 1245-1267. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1177/0265407>
- Datu, J. A. D., Valdez, J. P. M., & King, R. B. (2016). Perseverance counts but consistency does not! Validating the short grit scale in a collectivist setting. *Current Psychology*, 35(1), 121-130. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s12144-015-9374-2>
- Dickstein, D. P., Nelson, E. E., McClure, E. B., Grimley, M. E., Knopf, L., Brotman, M. A., ... & Leibenluft, E. (2007). Cognitive flexibility in phenotypes of pediatric bipolar disorder. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 46(3), 341-355. <https://doi.org/10.1097/chi.0b013e31802d0b3d>
- Desrosiers, A., Vine, V., Klemanski, D. H., & Nolen-Hoeksema, S. (2013). Mindfulness and emotion regulation in depression and anxiety: common and distinct mechanisms of action. *Depression and*

- anxiety, 30(7), 654-661.
<https://doi.org/10.1002/da.22124>
- Diener, E., & Tay, L. (2017). A scientific review of the remarkable benefits of happiness for successful and healthy living. *Happiness: Transforming the development landscape*, 90-117.
- Diener, E., Seligman, M. E., Choi, H., & Oishi, S. (2018). Happiest people revisited. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 176-184.
<https://doi.org/10.1177/1745691617697077>
- Evers, C., Dingemans, A., Junghans, A. F., & Boevé, A. (2018). Feeling bad or feeling good, does emotion affect your consumption of food? A meta analysis of the experimental evidence. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 92, 195-208.
<https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2018.05.28>
- Emerson, E., & Llewellyn, G. (2021). The exposure of children with and without disabilities to violent parental discipline: Cross-sectional surveys in 17 middle and low-income countries. *Child Abuse & Neglect*, 111, 104773.
<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104773>
- Etikariena, A. (2018). The effect of psychological capital as a mediator variable on the relationship between work happiness and innovative work behavior. *Diversity in unity: Perspectives from psychology and behavioral sciences*, 23, 379-386.
<http://dx.doi.org/10.1201/9781315225302-46>
- Fereydooni, A., Heidari, A., Eftekhari Saadi, Z., Ehteshamzadeh, P., & Pasha, R. (2020). A Comparison of the Effects of Happiness and Mindfulness Training on Parenting Self-Efficacy in Mothers of Anxious Preschool Children. *International Journal of Pediatrics*, 8(11), 12327-12337.
<https://doi.org/10.22038/ijp.2020.48514.3906>
- Goodarzi, Z., Goodarzi, K., Momeni, L., & Kakavandi, M. (2018). Comparison of Cognitive Flexibility, Resilience and Life Expectancy of Autistic Children's parents with the Parents of Healthy Children. *Specialty Journal of Psychology and Management*, 4(1), 23-32.
- Gross, J. J. (2002). Individual difference in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35, 348-362.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.348>
- Garnefski, N., & Kraaij, V. (2007). The cognitive emotion regulation questionnaire. *Europea journal of psychological assessment*, 23(3), 141-149.
<https://psycnet.apa.org/doi/10.1027/10155759.23.3.141>
- George, D., & Mallery, P. (2019). *IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429056765>
- Hallahan, D. P., Pullen, P. C., Kauffman, J. M., & Badar, J. (2020). Exceptional learners. In *Oxford Research Encyclopedia of Education*.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/97801902093.013.926>
- Helliwell, J. F., Huang, H., Wang, S., & Norton, M. (2020). Social environments for world happiness. *World happiness report 2020*, 1, 13-45.
https://www.researchgate.net/publication/350511724_Social_Environments_for_World_Happiness
- Gullone, E., Hughes, E. K., King, N. J., & Tonge, B. (2010). The normative development of emotion regulation strategy use in children and adolescents: A 2-year follow-up study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 51(5): 567-574.
- Jafar Bahadori Khosroshahi, Touraj Hashemi Nosratabadi, Mansoor Bayrami. The relationship between psychological capital and personality traits with job satisfaction among librarians' in public libraries in Tabriz. *pajoohande* 2013; 17 (6):313-319.
<http://pajoohande.sbm.ac.ir/article-1-1420en.html>
- Kawa, M. H., & Shafi, H. (2013). A comparative study of stress and depression among parents of mentally retarded children. *Quest International Multidisciplinary Research Journal*, 2(2), 4-24.
- Keni, R. R., Jose, M., Reshma, A. S., Baishya, J., Sarma, P. S., & Thomas, S. V. (2020). Anti epileptic drug and folic acid usage during pregnancy, seizure and malformation outcomes: Changes over two decades in the Kerala Registry of Epilepsy and Pregnancy. *Epilepsy research*, 159, 106250.
<https://doi.org/10.1016/j.eplepsyres.2019.10.250>
- Khodapanah, F., Tamnaei far, M. R. (2022). The mediating role of happiness and academic self-efficacy in the relationship between self-compassion and academic well-being in student. *Journal of Psychological Science*. 21(118), 2067-2090. [Persian]
<https://doi.org/10.52547/JPS.21.118.2067>
- Koucheki, A. M., Shariatnia, K., Asadi, A., Mirani, A. (2022). The mediating role of psychological basic needs in the relationship between personality traits and students' happiness. *Journal of Psychological Science*. 21(118), 2091-2106.
<https://doi.org/10.52547/JPS.21.118.2091>

- Kun, A., & Gadanez, P. (2019). Workplace happiness, well-being and their relationship with psychological capital: A study of Hungarian Teachers. *Current Psychology*, 1-15. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s12144-019-00550-0>
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel psychology*, 60(3), 541-572. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1744-6570.2007.00083.x>
- McGuirk, L., Kuppens, P., Kingston, R., & Bastian, B. (2018). Does a culture of happiness increase rumination over failure?. *Emotion*, 18(5), 755. <https://doi.org/10.1037/emo0000322>
- Myers, D.G; Diener, E (1995). Who is happy? *Journal of psychological science*. 6, 10-19. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1467-9280.1995.tb00298.x>
- Norouzi, G., Mirzaei, H., Shirzadi, M. M. (2021). The efficacy of self-determination skills training on the psychological well-being and resilience of mothers of children with down syndrome. *Journal of Psychological Science*. 20(105), 1553-1568. <https://doi.org/10.52547/JPS.20.105.1553>
- Odaci, H., & Cikrikci, Ö. (2019). Cognitive flexibility mediates the relationship between big five personality traits and life satisfaction. *Applied Research in Quality of Life*, 14(5), 1229-1246. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s11482-018-9651-y>
- Opitz, P. C., Gross, J. J., & Urry, H. L. (2012). Selection, optimization, and compensation in the domain of emotion regulation: Applications to adolescence, older age, and major depressive disorder. *Social and Personality Psychology Compass*, 6(2), 142-155. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.17519004.2011.00413.x>
- Poorakbaran, E., mehrabi, R., badihi zeraati, F., teymorzadeh, S. K., dehghanzadeh, T. (2019). The Relationship of Acceptance and Action and Prospects for the Future with Psychological Flexibility and Adaptation in Mothers of Children with Intellectual Disability. *Jornal of exceptional children* 19 (1):81-94. [Persian] <http://joec.ir/article-1-673-fa.html>
- Rostami, S., Jabbari, S., Mojaver, S. (2017). Relationship between Cognitive-emotional Regulation and Resiliency in Families with Children with Special Needs: Investigating the Role of Mindfulness as a Mediator. *Middle Eastern Journal of Disability Studies*, 7,102-102. [Persian] <http://jdisabilstud.org/article-1-745-fa.html>
- Rottenberg, J., & Gross, J. J. (2007). Emotion and emotion regulation: A map for psychotherapy researchers. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1468-2850.2007.00093.x>
- Sheldon, K. M., & Lyubomirsky, S. (2021). Revisiting the sustainable happiness model and pie chart: can happiness be successfully pursued?. *The journal of positive psychology*, 16(2), 145-154. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/17439760.2019.1689421>
- Sheykholeslami, A., Mohammad, N., & Seyedesmaili ghomi, N. (2016). Comparing the parenting stress, happiness and cognitive flexibility of mothers with intellectually disable and learning disable children. *Journal of Learning Disabilities*, 5(4), 25-42. https://jld.uma.ac.ir/article_431.html
- Shubert, J., Wray-Lake, L., Syvertsen, A. K., & Metzger, A. (2019). Examining character structure and function across childhood and adolescence. *Child Development*, 90(4), e505-e524. <https://doi.org/10.1111/cdev.13035>
- Souki S, Shafiabadi A, Jahangir P. (2022). The role of cognitive emotion regulation strategies in marital adjustment as mediated by lifestyle. *Journal of Psychological Science*. 21(116), 1599-1612. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1401.21.116.4.6>
- Teymouri, R., Najafi Fard, T., Amaraei, K., Bahrami, E., Ghorbani Kalkhajeh, S., & Yousefi, S. (2022). Analyzing the Effectiveness of Communication Skills on Sibling Relationship of Adolescents With Down Syndrome. *Iranian Rehabilitation Journal*, 20(4), 459-468. <http://dx.doi.org/10.32598/irj.20.4.255.11>